

Pagrindinės priežastys nulėmusios Valdorfo mokyklos kūrimą

Algirdas ALIŠAUSKAS

Visi vaikai ir jaunuoliai turi teisę mokytis ir auklėtis, t.y. ugdytis savo gebėjimus ir talentą.

Pagal valstybės konstituciją ir įstatymus tėvai turi teisę savo nepilnamečiams vaikams rinktis pedagogiką ir mokyklos pobūdį. Lietuvos mokykla pasirinko humanistinį demokratinį atsinaujinimo kelią ir pamažu juda šia linkme. Jai artima humanistinė psichologija ir pedagogika. Šiai krypčiai priklauso ir Valdorfo pedagogika. Vakarykštė mokykla buvo reprodukcinė, vykdžiusi aukštesnių institucijų nurodymus, o šiandieninė, švietimo reformos teoretikų vadinama interpretacine, bando pati ieškoti, ko jai reikia. Lietuvoje ir visame pasaulyje pastaraisiais dešimtmečiais paplitę mokyklų tobulinimo metodai nebuvo pakankamai veiksmingi. Šiandieninė mokykla bando pati kurti diagnostikos mechanizmą, kriterijus, nustatyti savo pasiekimus, trūkumus ir savarankiškai veikti. Tai ilgas ir sunkus kelias. Pasirinkus jį, reikia ieškoti impulsų. Vieniems - vienokių, kitiems - kitokių. Žinoma, jei iš tiesų norime, kad mokykla taptų interpretacine, neliktų reprodukcine, iš jos sklįstų kūrybinės mintys, pačių atrastos, lauktos, ieškomos, o nebūtų nuleidžiamos iš viršaus visažinančių ir visagalinčių. Pedagogai ir tėvai gali rinktis sau artimą filosofiniu, pedagoginiu ir psichologiniu požiūriu mokyklos koncepciją.

Norėdami tobulinti ugdymą, turime kitaip pažvelgti į patį žmogų ir pasaulį. R. Šteineris į žmogų žvelgia kaip kūno - sielos - dvasios vienovę. Jis siekia,

kad kūrybingas pedagogas ne miglotai suvoktų žmogaus visuomenę, o įsivaizduotų trijų žmogaus sistemų - galvos, kraujotakos - kvėpavimo ir galūnių - medžiagų apykaitos - veiklą.

Mokytojas dirbdamas taip pat remiasi tam tikromis nuostatomis, tam tikru požiūriu į mokinį ir patį mokymąsi. Jis dirba ne su metalu kaip kalvis, o su žmogumi, todėl jam svarbu ne tik ir ne tiek pažinti fizinį pasaulį, o laikytis tam tikros „gyvenimo filosofijos“: suprasti kas yra žmogus, kaip jis auga, bręsta, kaip galima paveikti jo psichologinį brendimą, kaip mokymasis veikia žmogaus augimą, dvasinį tobulėjimą ir kt. Tik būdama laisva, įvairiapusė, atsakinga ir savarankiška, švietimo sistema ir pedagogika gali padėti tinkamai skleisti vaiko individualybę. Tuomet užaugs laisvas žmogus, galintis plėtoti laisvę, teisingumą, taiką, gerbti žmogaus orumą ir teisę tobulėti. Todėl dar vaikystėje reikia žadinti iniciatyvą, laisvę ir atsakomybę, tačiau tam reikia tinkamos švietimo sistemos, leidžiančios kurti laisvas mokyklas, pripažįstančios valstybinių, bendruomeninių ir privačių mokyklų lygybę, lygiateisį jų finansavimą ir kompetentingą kontrolę. Žmogus niekada nesiliauja mokėsis ir niekada neišsemia savo mokymosi galimybių. Tačiau ar mokykla, pedagogai sužadina vaiko mokymosi džiaugsmą, kuris žmogų lydėtų visą gyvenimą? Ugdymas nuolatos meta mums iššūkį. Mokymasis nesibaigia abitūros egzaminais. Tik tas, kuris išmoko nuolat mokytis, sugebės kontroliuoti savo gyvenimą. Norėję švietimą matyti ne tokį, koks yra dabar. Norėję, kad: mokiniai bėgtų į mokyklą, o

ne iš mokyklos; mokiniai prašytų namų darbų, o ne skųstųsi jais; būtų mokytojų klausomasi, jie vertinami ir gerbiami; mokytojai turėtų balsą, sprendžiant apie pamokų tvarkaraštį, savo klasę, savo mokinius ir mokyklos politiką; mokytojai galėtų mokytis ir dirbti su mokiniais, o ne juos mokytį; mokyklos bendruomenė dirbtų kaip komanda, dalytųsi mintimis, palaikytų vieni kitus ir mėgautųsi malonumu (ne našta), padedant mokiniams kokybiškai mokytis. Nuo to laiko, kai žmogus nusileido mėnulyje, mes išleisdome trilijonus švietimui, ir vis vien daug tyrimų rodo, kad švietimo kokybė liko nepasikeitusi arba net pablogėjo. Vis daugiau mokytojų išgyvena bejėgiškumą, kartėlio ir atsidavimo likimo valiai jausmus. Mokytojų streikų per paskutinį dešimtmetį padvigubėjo. Užuoat teikęs dingstį mokymosi džiaugsmams, švietimas virto tema pokalbiams apie besimokančiųjų „nubyrėjimą“, žemus testų pažymius, mokyklų nesaugumą, paauglių nėštumus, vandalizmą, AIDS, vairavimą išgėrus, smurtą, narkotikų vartojimą ir savižudybes. Neteigiu, kad šios sritys nevertos dėmesio - vertos. Bet kažkaip švietimo fokusas pasikeitė. Iš tiesų pasaulis visiškai pasikeitė, mes nebegalime žaisti pagal senas taisykles ir pasiekti tikslą, juk pamatai ant kurių buvo kuriama tradicinė švietimo sistema trupa. Mes, „visuomenė“, sparčiais žingsniais stengiamės eiti, o kartais ir bėgti visiškai sumaterialėjimo link, pamiršdami pirmiausia patį žmogų. Norime ugdyti vaiką - žmogų, tačiau daugumos mokyklų visas dėmesys kreipiamas tik į jo žinias, kurios labai greitai yra pamiršamos. Mes tik „kemšame“, „kemšame“

mokyklines žinias, bijodami atsilikti nuo skubančio gyvenimo, o dėl to daugėja savižudžių, „kampuotų“ berniukų, šiukšlyno vaikų, nusikaltėlių ir vaikų, nusi-vylusių viskuo ir apgautų, gretos. Mes galvojame, jog sustiprinę policiją, teisėtvarką, pastatę internatą ir t.t., išspręsimė šias problemas. Aš manau, kad tai bus tik laikinas sprendimas, kuris norimo rezultato tikrai neduos. Blogiausia yra tai, jog bandoma iš vienos šalies švietimo sistemos modelio paimti viena, iš kitos - kita ir sulipdyti lietuvišką reformuotą, nesigailint, aišku, ir epiteto tautišką, mokyklą. Įsivaizduokim tokiu principu sukurtą žmogų, t.y., iš vieno „protingiausiojo“ paimta galva, iš kito „greičiausiojo“ kojos, iš trečio „muzikaliausiojo“ klausa ir t.t. Kaip šis žmogus gyvens ir iš viso ar gyvens? Daugelis idėjų ir programų, siūlomų spręsti mūsų mokyklų problemoms, būna pasenusios dar neįgyvendintos. Mokytojai pavargo mokytis ką nors naujo tik todėl, kad to vėl būtų atsisakyta ir keičiama kuo nors dar „naujesniu“. Šis nuolatinis „smulkaus remonto“ metodas išsekina mokytojus ir ciniškai nuteikia papildomo mokytojų mokymo atžvilgiu, nes pagal daugelį programų ir toliau mokoma turinio - ko mokytis, o ne kaip. Net jeigu programa yra naudinga, ji dažnai būna sukoncentruota į tokią specifinę sritį, kad iliustruoja posakį „Jei rankoje laikote plaktuką, tai vienintelis daiktas, kurio jums reikia, yra vinys“. Dokumentuose teigiama, kad dėmesio centras turi būti vaikas, tačiau šiuo metu daugiausia dėmesio skiriama ugdymo turiniui formuoti, bendrosioms programoms, standartams ir egzaminams. Iš

tiesų užmirštama, kad į vaiko asmenybę orientuota pedagogika naudinga tiek mokiniams, tiek visai visuomenei. Kadangi, šitaip pertvarkius ugdymo procesą, labai sumažėja „nubyrančių“, „nepritampančių“ mokinių skaičius. Mes suprantame, kad neįmanoma įgyvendinti vaikų teisių vien tik priimant nutarimus ar įstatymus, deklaruojant naują požiūrį į problemų sprendimą. Šeimų, bendruomenių, specialistų, politikų mentalitetas turėtų iš esmės keistis. Pokyčiai įmanomi, jeigu visuomenė jiems pritaria ir dalyvauja juos paverčiant tikrove.

Daktaras Daggett, Amerikos tarptautinio lyderiavimo ir švietimo centro direktorius, sako: „Pasaulis, kuriame gyvens mūsų vaikai, keičiasi keturis kartus greičiau negu mūsų mokyklos“. Reikia, kad mokytojai sau užduotų kiekvieną dieną tą patį klausimą: „Ar tai, ko aš mokau šiandien, jūs panaudosite kada nors ir kur nors?“.

Pastaruoju metu kuriasi vaikų darželiai ir mokyklos, kūrybiškai taikančios Valdorfo pedagogikos idėjas. Mokyklos bendradarbiauja su Vokietijos, Danijos, Švedijos, Estijos, Latvijos ir kitų šalių Valdorfo mokyklomis, mokiniams atsivėrė galimybė mokytis užsienyje, atlikti bendras socialines praktikas, įgyvendinti bendrus projektus ir t.t. Dalis pedagogų yra baigę studijas Europoje (Estijoje, Vokietijoje, Danijoje ir kt.), įsigiję Valdorfo mokyklos klasės mokytojo ir kitų mokomųjų dalykų specialybes. Daugelis mokytojų, mokinių tėvų lankosi ir domisi Valdorfo mokyklomis užsienyje, dalyvauja įvairiuose seminaruose, kuriuose

→ 6

Svajonė pildosi! Kūno kultūros pamokos baseine

Valdorfo mokykla – tai mokykla protui, sielai ir kūnui.

Šioje mokykloje visi labai svarbūs – mokiniai, ir mokytojai, ir tėvai. O kai dirba visi kartu - pildosi gražiausios svajonės! Tėvai seniai brandino mintį, kad būtų puiku vaikams sudaryti sąlygas lankyti baseiną. Tokia sportinė veikla itin naudinga sveikatai – mokiniai grūdintųsi, mažiau sirgtų, praleistų mažiau pamokų ir geriau mokytųsi. Besidomintiems sveikatingumu žinoma, kad plaukimas ne tik stiprina raumenis, širdį, kraujagysles, imuninę sistemą, bet ir teigiamai veikia fizinę bei dvasinę

savijautą. Plaukimo treniruotės labai naudingos lavinant kūną, padeda palaikyti gerą sveikatą.

Kadangi Kazlų Rūdoje baseino nėra, kazlųrūdiečiams tenka važiuoti į kitus miestus. Deja, ne visi gali sau tai leisti... Tačiau, kai svajonė tampa tikslu, atsiranda labai daug motyvacijos ir ryžto ją įgyvendinti. Tėvų bendrijos atstovai pradėjo ieškoti finansavimo šaltinių. Ir surado! Mūsų poreikis atitiko UAB „IKEA Industry Lietuva“ lėšomis remiamą veiklos sritį, kuri skambėjo taip: „projektai, skirti vaikų gerovei (parama socialiai remtiniams vaikams ir jų šeimoms, mokykloms, darželiams, vaikų globos namams; žaidimo aikštelių

Tikimasi, jog po pamokų baseine visi dalyviai išmoks plaukti

„Vėtrungės“ foto

įrengimas, ankstyvojo vystymosi programų rėmimas, įvairios mokslo stipendijos, labdaros projektai, vaikų sportas ir pan.)“ Dideliame džiaugsmui, įmonė nusprendė paremti Tėvų bendrijos

paruoštą projektą „Kaip žuvis vandeny“ ir paskyrė finansavimą. Ačiū jiems! Vaikų sveikatinimo projektą „Kaip žuvis vandeny“ paruošė Paramos Valdorfo pedagogikai bendrija „Elma“. Tėvų

bendrijos nariai yra Kazlų Rūdos „Elmos“ mokykla-darželis, t.y. darželis ir mokykla iki 4 klasės ir Viešoji Įstaiga Kazlų Rūdos Valdorfo progimnazija, t.y. mokykla nuo 5 iki 8 klasių tėvai. Šiuo projektu siekiama spręsti dvi problemas: vaikų sveikata ir fizinis aktyvumas bei nelaimingi atsitikimai vandens telkiniuose. Projekto tikslas: skatinti vaikų fizinį aktyvumą, stiprinti sveikatą – grūdinti organizmą, gerinti kraujotaką, koreguoti laikyseną; pritraukti kuo daugiau vaikų pamėgti sportinę veiklą; išmokyti pagrindinių plaukimo pradmenų; išmokyti saugaus el-

→ 6

Kazlų Rūdos snaigė - 2015

Sako, blogo oro nėra, yra tik netinkama apranga. O tikriems žiemos sporto mėgėjams blogos žiemos nebūna. Ir visai nesvarbu, kad iš vakaro lietus beveik nuplovė ir taip jau skurdų sniego sluoksnį, vasario pirmą sekmadienį ant Vokiškų kalnų atvyko būrys aktyvaus poilsio mėgėjų, „Kazlų Rūdos snaigė 2015“ dalyvių. Renginį organizavo Kazlų Rūdos sporto centras ir Kazlų Rūdos Valdorfo progimnazija, VšĮ.

Kas su slidėmis, kas su rogutėmis, visi susirinkusieji buvo puikiai nusiteikę pasimėgauti smagiomis žiemos akimirkomis: vieni pasiruošę išmėginti iš vakaro padarytas vėžes, kiti – šauniai su šeimomis praleisti laiką. Į renginį atvykusi Kazlų Rūdos vicemerė, Maltos ordino koordinatore Kazlų Rūdoje, Ramutė Vinikienė pasveikino dalyvius ir palinkėjo sėkmingai įveikti 7 km trasą. Kol slidininkai šliuožė, vaikai mėgino kalnelių statumą, o tėvai maloniai bendravo siurbčiodami garuojančią ant laužo išvirtą miško aviečių arbatą. Visi suaugę slidininkai sėkmingai įveikė trasą, o iš vaikų grupės pilną 7 km trasą įveikė tik 4 klasės mokinys Arnas Sprainaitis. Gerokai nuvargę (juk per suledėjusius sniego likučius šliuožti nebuvo lengva), visi šventės dalyviai buvo pavaišinti „Maltiečių sriuba“.

Nors daug kas abejojo, kad esant nepalankiam orui slidininkai nesusirinks, tačiau „Kazlų Rūdos snaigė 2015“ įvyko bei pavyko. Didelis dėkui visiems – trasą ruošusiems ir šliuožusiems, arbatą virusiems ir medalius gaminusiems, košę virusiems ir ją skanavusiems bei visiems aktyviai sportavusiems ar tiesiog maloniai bendravusiems.

Visi susirinkusieji renginiu buvo labai patenkinti ir nutarta tokius žygius-išskylas (slidėmis, pėsčiomis, dviračiais, valtimis ir t.t.) organizuoti kartą per mėnesį, t.y. kiekvieno mėnesio trečią sekmadienį. Tikimasi, kad aktyvus poilsis gamtoje suburs bendraminčius į žygeivių klubą.

Žygeiviška iniciatyva startuoja sekmadienį, vasario 15

Smagu išmėginti „vokiškus“ kalnelius

Tėvų bendrijos foto

Paslidinėjus gera pasistiprinti šilta koše

Tėvų bendrijos foto

Vicemerė R. Vinikienė pasveikino dalyvius

„Vėtrungės“ foto

d. 11.00 val. Susirinkimo vieta – „Vokiški“ kalnai. Maršrutas – Kazlų Rūdos „X-failai“. Kas nežino kur tai yra, kviečiame prisijungti.

Laukiami ir kviečiami visi, maži ir dideli, jauni ir senjorai, vieni ir su šeimomis, aktyviai praleisti laisvalaikį gamtoje, ge-

riau pažinti savo krašto apylinkes, susipažinti su bendraminčiais – gamtos ir žygių mylėtojais. Informacija tel. 8 682 38314 arba 8 687 92836.

Kazlų Rūdos Valdorfo progimnazijos inf.

Pasirašyta licencinė sutartis dėl pasaulinio markės ženklo naudojimo

2014 m. liepos 2-6 dienomis Vilniuje vykusios Rytų ir Vidurio Europos šalių Valdorfo pedagogikos tarptautinės konferencijos metu buvo pristatyta nevalstybinė Kazlų Rūdos Valdorfo progimnazija, VšĮ.

Konferencijos dalyviai supažindinti su savarankiškos mokyklos atsiradimo priežastimis.

Pranešėjai Daiva Šalkevičienė ir Algirdas Ališauskas atkreipė dėmesį į mokyklos ištakas, ilgametę – jau dvidešimt metų tebesitęsiančią patirtį dirbant pagal Valdorfo pedagogikos principus, mokykloje puoselėjamas tradicijas, mokytojų kvalifikacijos kokybę ir siekius toliau skleisti humanistinės pedagogikos idėjas. Visus konferencijos dalyvius nudžiugino žinia, kad mokyklos

steigėjas – tėvai, susivieniję į Paramos Valdorfo pedagogikai remti bendriją „Elma“, kuri gyvuoja jau nuo 2002 m.

Informacija apie naujos mokyklos įsteigimą buvo perduota Laisvųjų Valdorfo mokyklų sąjungai (Bund der Freien Waldorfschulen e. V), vienijančiai visas pasaulines Valdorfo peda-

→ 7

Pagrindinės priežastys nulėmusios Valdorfo mokyklos kūrimą

← 5

paskaitas skaito patyrę Valdorfo pedagogikos specialistai. Tuo būdu vis daugiau Lietuvos žmonių įsitikina laisvojo ugdymo privalumais.

Realizuojant laisvojo ugdymo idėjas ne mažiau svarbus ir politinis veiksnys. Klasikinė paradigma buvo įsitvirtinusi centralizuoto švietimo šalyse, kuriose mokykla buvo orientuota į valstybės poreikių tenkinimą, klusnaus piliečio ugdymą. Formuojantis atvirai pilietinei visuomenei, Lietuvoje vyksta ir švietimo sistemos decentralizacija, kuri atveria platesnes galimybes praktiškai įgyvendinti naująją ugdymo sampratą.

Pagrindinės priežastys, kurios iššaukė būtinybę kurti Lietuvoje Valdorfo mokyklą: išaugo tėvų ir visuomenės susidomėjimas Valdorfo pedagogika. Ėmė daugėti vaikų darželių (grupių), mokyklų (klasių) bei pedagogų, norinčių taikyti šią pedagogiką Lietuvoje skaičius. Netradicinė mokykla – reali galimybė užtikrinti tėvų ir vaikų teisę rinktis ugdymą, atliepiantį

jų vertybėms, pasaulėžiūrai, filosofijai bei religinėms pažiūroms. Netradicinė mokykla – mokyklų įvairovės pavyzdys ir puoselėtoja. Tradicinė mokykla turėdama puikius orientyrus (Lietuvos švietimo koncepcija, naujas ugdymo turinys, Švietimo įstatymas ir t.t.) dažnai nepajėgia pilnai įgyvendinti sau keliamų tikslų. Tai skatina ieškoti alternatyvių ugdymo būdų. Netradicinių ugdymo įstaigų atsiradimas – tai reali galimybė sukurti aplinką, kurioje „mokytųsi“ ir tradicinė mokykla, praktiškai išbandydama įvairių ugdymo būdų efektyvumą.

Netradicinės mokyklos – tai ir būdas praturtinti mūsų visuomenę įvairesniais žmonėmis, kurie, praėję skirtingas „kalves“, (nors ir siekiančias to paties tikslo) visgi skirtųsi savo žmogiškosiomis savybėmis, išugdytais gebėjimais bei kompetencijomis. Kuo turtingesnė visuomenė įvairiais žmonėmis, tuo ji sveikesnė ir labiau pasiruošusi spartiems šiolaikinio gyvenimo pokyčiams. Nedidelėms tautoms žmonių įvairovės klausimas šia prasme yra ypač aktualus.

Svajonė pildosi! Kūno kultūros pamokos baseine

← 5

gesio prie vandens ir vandenyje; patirti daug teigiamų emocijų, kurias teikia vandens procedūros. Pasirinkome arčiausiai esantį baseiną – „Sveikatos bangą“ Marijampolėje. Transporto paslaugas teikia Kazlų Rūdos savivaldybės Sporto centras. Planuojama per 5 mėnesius nuvykti 16 kartų. Vaikus lydės kūno kultūros mokytojas, klasių vadovai, jaunesnius – ir tėveliai. Šio projekto nauda, be jokios abejonės, ilgalaikė – juk plaukti išmokstama kartą visam gyvenimui ir tai suteikia saugumo, pasitikėjimo savimi. Taip pat tikimės, kad pagerėjusi bendra savijauta paskatins ir toliau užsiimti sportine veikla. Ateityje bus ieškoma galimybių tęsti šį projektą – kasmet vežti vaikus į

baseiną.

2015 m. sausio 23 d. startavome: į baseiną išvyko pirmoji grupė, sudaryta iš 18-os vyresniųjų klasių mokinių. Ir vaikai, ir juos lydėję suaugusieji tą dieną patyrė labai daug teigiamų emocijų, kurias teikia vandens procedūros.

Mokinių atsiliepimai: Dominyka: „Buvo žiauriai smagu!“ Donatas: „Tai daug geresnė kūno kultūros pamoka!“ Arvydas: „Buvo labai smagu ir negaliu sulaukti kito karto!“

Jau dabar matome, kad visos šios patirtys ne tik stiprins vaikų valią, sveikatą, bet tikrai prisidės ir prie draugiškumo klasėse padidėjimo bei kolektyvo vieningumo, tad laukiame kitų penktadienių ir naujų išvykų!

Tėvų bendrijos inf.

Aktyviai sportuoti vandenyje – kas gali būti geriau

„Vėtrungės“ foto

Kalėdinis vaidinimas bažnyčioje

Kazlų Rūdos „Elma“ mokykla-darželis ir Kazlų Rūdos Valdorfo progimnazija kiekvienais metais tradiciškai pasitinka šv. Kalėdas. Advento laikotarpiu kiekvieną penktadienį mokykloje vyksta Advento vakarai. Ypatingas – trečiasis Advento vakaras. Jo metu trečios klasės mokiniai vaidina spektaklį apie Kristaus gimimą.

Trečiasis Advento vakaras buvo neįprastas – trečiųjų paruoštas spektaklis „Kalionė Betliejun“ vyko ne mokykloje, o bažnyčioje.

2014 metų gruodžio 18 dieną, prieš 18 valandos šv. Mišias Kazlų Rūdos bažnyčioje susirinko nemaža Kazlų Rūdos bendruomenės dalis: parapijiečiai, svečiai ir, žinoma, mokiniai drauge su savo mokytojais ir tėveliais. Visi tikėjosi ne tik dalyvauti šv. Mišiose, bet ir pamatyti vaidinimą, kurį ruošė jaunieji aktoriukai – mokytojos E. Valinskienės vadovaujami trečios klasės mokiniai bei Kazlų Rūdos Valdorfo bendruomenė.

Po susikaupti ir susimąstyti kvietusių šv. Mišių parapijos klebonas R. Janušauskas pasidžiaugė gausiai susirinkusiais parapijiečiais ir sakė nekantriai laukias vaidinimo.

Prieš altorių sugužėjo dvi gausios šeimos. Viena – trečiųjų (vadovaujami tėvelių A. Matonio ir A. Pranevičiūtės), kita – ketvirtųjų (vadovaujami Linos ir Ramūno Savickų). Mamos ir tėčiai savo šeimynoms, kurios tamsų žiemos vakarą dirba įvairius

ūkio darbus, pasakoja seną istoriją, kaip Dievas kūrė pasaulį. Jų pasakojimą lydi dangiškieji angelai, tarsi patvirtindami, kad tėveliai sako tiesą. Vaikai įdėmiai klausosi, dirbdami gieda Adventines giesmes.

Tada pasirodo Juozapas su Marija, šie vargani žmonės keliauja į Betliejų. Jie pavargę, sušalę, tuoj turi gimti Kūdikėlis... Visi bažnyčioje suklūsta – kas gi bus toliau? Juozapo ir Marijos neįleidžia nei vienos užėigos šeimininkas – visi nepakantūs atklydėliams, veja juos šalin. Kūdikėlis Jėzus gimsta tvartelyje, uoloje. Puikūs artistai – trečios klasės mokiniai T. Matonis ir L. Brazauskaitė – visiems atskleidė seną istoriją, kaip varganai gimsta pasaulio ir žmonijos gelbėtojas. O ketvirtokai L. Savickas, E. Jaskys ir A. Sprainaitis, virtę trimis karaliais, iškilmingai pasveikina kūdikėlį Jėzų.

Taigi vaidinimui parinkta istorija nusidriekė nuo pasaulio pradžios, jo sukūrimo iki mūsų dienų, prieš žiūrovų akis skleidėsi paprastai nepaprasta erdvė: nuo lietuviškos kaimo sodybos iki Kristaus prakartėlės, Betliejaus žvaigždės...

Vaidinimas virpino susirinkusiųjų širdis ne tik nuoširdžiu mokinių vaidinimu, bet ir nuostabiomis giesmėmis, kurios dar įspūdingiau skambėjo tarp bažnyčios skliautų vargonuojant muzikos mokytojai L. Bavikinienei. Puikiai giedojo muzikos mokytojos vadovaujamas mokinių choras, o giesmę „Glorija“ giedojo šeštos klasės mokinė O. Čekanauskaitė. Paskutinė spek-

Kalėdiniame spektaklyje vaidino ir vaikai, ir tėvai ir mokytojai

„Vėtrungės“ foto

taklio giesmė „Tyli naktis“, kurią atliko penktos klasės mokiniai (vad. A. Ališauskas) bei visa „Elmos“ ir Valdorfo progimnazijos bendruomenė nuskambėjo tarsi kreipinys į bažnyčioje susirinkusiuosius – palinkėjo visiems ramių Kūčių ir džiugių šv. Kalėdų.

Vaidinimas sužavėjo ir parapijos kleboną. Jautriai skambėjo jo padėkos žodžiai mokiniams, mokytojams, mokyklų bendruomenės nariams. Ir...dovanos, dovanos... Jų buvo daug ir saldžių. Malonu, kad parapijos klebonas nepamiršo mažųjų artistų. Tai jis

pradžiugino mokinius saldėsiais. Mokinukai taip pat skubėjo pasidalinti savo dovanomis – jie bažnyčioje esantiems dalino dar prieš šią šventę mokykloje su meile iškeptus imbierinius sausainėlius (sausainėliai buvo kepti dalyvaujant Kazlų Rūdos savivaldybės remiamame vaikų socializacijos projekte „Mums smagu, kai mes kartu“).

Džiugu, kad renginys vyko bažnyčioje, kad sulaukėme daug žiūrovų, kad visi susirinkusieji kartu pasidžiaugė artėjančiomis šventėmis.

Norisi tikėti, kad tai, ką kuriame kartu, turi prasmę, kad tai, kam abejingų nelieta, gali džiuginti visus ir paskleisti šventinę nuotaiką.

Dėkojame visiems, kurie vaidino, giedojo, grojo, skaitė eiles, puošė bažnyčią, žiūrėjo ir džiaugėsi bendru kūrybiniu darbu.

Būkime kartu – bus šilta, jautru, jauku, nuoširdu....

Kazlų Rūdos Valdorfo bendruomenės inf.

Pasirašyta licencinė sutartis dėl pasaulinio markės ženklo naudojimo

← 6

gogikos iniciatyvas, iš kurios netrukus buvo gautas pasiūlymas pasirašyti Licencinę sutartį dėl pasaulinio Valdorfo pedagogikos markės ženklo naudojimo. Sutartį pasirašė Kazlų Rūdos Valdorfo progimnazija, VŠĮ, ir Kazlų Rūdos „Elmos“ mokykla-darželis. Tokią pat licencinę sutartį pasirašė ir progimnazijos

steigėja – Paramos Valdorfo pedagogikai remti bendrija „Elma“.

Pasirašyta licencinė sutartis su Laisvųjų Valdorfo mokyklų sąjunga suteikia galimybę išimtinėmis teisėmis naudoti pasaulinį Valdorfo pedagogikos markės ženklą ne tik Lietuvoje, bet ir tarptautinėje plotmėje.

Kazlų Rūdos Valdorfo bendruomenės inf.

Kazlų Rūdos Valdorfo progimnazijos, VŠĮ steigėjai- tėvų bendrija

„Vėtrungės“ foto

Saviugdos klubai mokyklose išsklaido rūką

Asociacija „Lietuvos tėvų forumas“ vykdydama projektą „Tėvų iniciatyvos ir pokyčiai mokykloje“ Lietuvos mokyklose kviečia kitaip pažvelgti į mokyklą ir savo vietą joje.

„Keisk mąstymą – pakeisi vaiko ateitį“. Šiuo šūkiu nesiekama nurodyti vienintelės formulės, koku būdu galima pakeisti vaiko ateitį. Kiekvienoje mokykloje situacija skirtinga ir norint ją išsiaiškinti, reikia visų pirma, įsigilinti į mokyklos aktualijas, diskutuoti apie problemines situacijas, ir visiems kartu – mokytojams, tėvams bei vaikams – ieškoti geriausio, visiems priimtino sprendimo būdo.

Saviugdos klubų idėja yra pasiekusi daugiau, kaip trisdešimt mokyklų. Saviugdos klubas vyksta ir Kazlų Rūdos pradinėje ir Valdorfo mokykloje. Siekiant, jog klubas būtų kuo efektyvesnis, Lietuvos tėvų forumas organizuoja susitikimus - dis-

kusijas, kurių metu kalbama apie aktualias temas tėvams, mokytojams, mokyklai ir visai švietimo sistemai. Susitikimus veda moderatoriai, leidžiantys visiems dalyviams būti išgirsčiams.

Saviugdos klubai – tai naujas būdas dalyvauti ir suprasti šiuolaikinę mokyklą ir savo vietą joje. Pažinti ir spręsti esmines mokyklos bendruomenės problemas siūloma aktyvios diskusijos metu. Jau pats saviugdos klubo pavadinimas nusako, jog labai daug tikimasi iš pačių jo dalyvių. Visų svarbiausia savybė norinčiam tapti klubo nariu – aktyvumas. Saviugdos klubuose laukiami tie tėvai, mokytojai bei mokiniai, kurie nuoširdžiai nori pokyčių tiek savo mokykloje, tiek ir už jos ribų, kurie nebijo pasisakyti, ir nori turėti stiprią savivaldą savo mokykloje bei patys siūlyti bei įgyvendinti jai būtiniausius

Lietuvos tėvų forumo moderatorė Jolanta Lipkevičienė

„Vėtrungės“ foto

sprendimus.

Temos, kuriomis diskutuojama saviugdos klubuose, yra siūlomos ir pristatomos tiek

Saviugdų klubai mokyklose išsklaido rūką

← 7

moderatoriaus, tiek ir pačių klubo dalyvių. Svarbiausia dalyvauti: klausyti ir išgirsti, kalbėti ir pasakyti, suprasti ir rasti sprendimą.

Vienas saviugdų klubų pamatuojamų rezultatų – susitelkusi aktyviems veiksmas tėvų, mokytojų bendruomenė, kuri parodo realų pokytį situacijose prieš ir po saviugdų klubų. Saviugdų klube būna išnagrinėta ne viena problema, kuri bendra visoms Lietuvos mokykloms, ir rastas sprendimo būdas, kuris gali tapti nauju principu, patobulinsiančiu švietimo sistemą.

Vis dėl to, pagrindinis dalykas, kurio siekiama saviugdų klubuose, tai aktyvių tėvų, mokytojų ir mokinių sujungimas į vieną aktyvią, pokyčių norinčią bendruomenę, kuri tęstų pradėtą veiklą ir po to, kai baigsis projekte numatyti susitikimai, skatintų prisijungti ir kitus savo mokyklos, miesto ar rajono žmones, ir visi kartu galėtų tobulėti, palaikyti vienas kitą ir keisti ateitį.

Galimybių yra begalė tik reikia nepamiršti, kad vieninteliai dalykai, kurių kartais pritrūksta, yra iniciatyva, aktyvi žmonių grupė ir siekis veikti. Visa tai siūloma saviugdų klube.

Lietuvos tėvų forumas siekia sukurti vieningą diskusiją, todėl diskutuoti su kitų saviugdų klubų nariais galima virtualiojoje erdvėje – el. paštu, socialiniame tinkle Facebook, taip pat ir Lietuvos tėvų forumo tinklalapyje. Pastarajame visi saviugdų klubų dalyviai skatinami pristatinti savo klubų veiklą – rašyti straipsnius apie susitikimus, kelti klausimus, siūlyti galimus jų sprendimo būdus, dalintis patirtimi ir įspūdžiais.

Į saviugdų klubus renkasi asmenybės, kurie domisi savęs ir aplinkose vykstančių procesų tobulinimu, švietimo pasaulio praturtinimu. Saviugdų klubuose atvira diskusija sprendžiama kaip mokyklose sukurti tokį klimatą, kuriame būtų vertinamas kiekvienas vaikas- žmogus ir formuotųsi nuoširdūs bendruomeniniai ryšiai.

Išsiaiškiname sėkmes ir nesėkmes, lūkesčius, keliame įvairius klausimus, o kas galėtų būti vietoj to, kas mūsų netenkina.

Paaiškėja, kad tvarioms bendruomenėms formuoti mokyklose trukdo egocentrizmas, kai siekiama asmeninės sėkmės sumenkinant šalia esantį. Trukdo stigmatizuojanti klaidas pedagogika, silpni emocinio raštingumo, dialogo kultūros pagrindai, užspaustas kūrybiškumas, atmetamas dvasingumas. Užkietina procese dalyvaujančių širdis mokymosi krūviai pučiant intelektą, atmintį. Kokia nauda iš tokio intelekto, jei iš esmės žmogus nesugeba atskirti gėrio

nuo blogio, tiesos nuo melo. Dar vis vyrauja pedagoginės galios demonstravimas, pedagoginis kurtumas, trumparegiškumas. Nuolatinis skubėjimas neleidžia pasidžiaugti sėkme. Tokioje aplinkoje ir darbuotojams, ir jaunuomenei tampa sudėtinga užmegzti nuoširdžius, atvirus, tvarius ryšius. Jaučiamas bendravimo alkis, kai bendravimas pagrindinis sėkmės garantas. Santykiai užnuodyti konkurencine kova – kiekvienas trokšta asmeninių pergalių bet kokia kaina ir yra pasiruošęs parduoti save už pinigus, trumpalaikę naudą. Jaunuomenė, dalyvaudama mokymosi procese, negauna žinios, kad žmogus, bendravimas – tai aukščiausios vertybės žemėje, kad kiekvienas esame svarbi visumos dalis, turinti vis kitus savo uždavinius ir misiją.

Saviugdų klubuose „tirpsta“ griežta nuostata – koks turi būti vaikas, kurį galėtų įsprausti į nusistovėjusius standartus. Įsisaugoninama, kad reikia atkakliai kurti vaikui – žmogui teisingą aplinką, kurioje išnyksta visos baimės, nepasitikėjimai savimi ir kitais. Kiekvienas dalyvis, prisiima vis aukštesnį uždavinį nuolat gilintis, kaip kiekvienas vaikas veikia ir kuria tinkamas aplinkas, stengiasi būti garbingu pokyčių jėga.

Visi dalyvaujantys saviugdų klubuose sutaria, kad visų pirma mes patys suaugę šalia vaikų turime išmokyti formuoti ne tik asmeninę, bet ir kolektyvinę atsakomybę, grupės pojūtį, kai nei vienas nėra daugiau svarbus ir reikšmingas už kitus nei dėl luomų, pareigų ar pasiektų rezultatų. Svarbu mokytis pažinti ir jo gebėjimą gerbti grupę, pakelti ją, išjudinti, išgauti iš jos jėgų ir būti kartu su kitais it viena visuma.

Saviugdų klubuose vyksta savitros studijos per atvirą, artimą ryšį su kitais. Gilinamės, kaip formuoti savo asmeninį, šeimos ir švietimo gyvenimą – nešantį pažangą asmeniui, šeimai, švietimui, visuomenei.

Sukūrus pasitikėjimą grįžta atmosfera, dalyviai pateikia skaudžių pavyzdžių iš savo asmeninės patirties, kiek jiems jėgų reikėjo išsivaistyti vėjais varžantis su kitais, puikuojantis prieš kitus. Didžiausias asmens pasiekimas kai jis gali dalyvauti su kitais bendruose veiksmuose, geba būti atrama ir parama šalia esantiems. Didžiausios pergalės įmanomos – kai ir mažas, ir didelis jaučia sociumą taip, kaip pats save, ir jau nenori brėžti skiriančios linijos tarp savęs ir aplinkos.

Imamasi veiksmų kurti svajonių mokyklą ten kur esame, kuri sugebėtų širdingai auklėti, mokyti vaikus ir siektų aukštos pažangos. Ilgalaikė sėkmė priklauso nuo mūsų gebėjimo susi-

vienyti. Klubų dalyviai inicijuoja mokyklose įvairius projektus: „Tėvų, mokytojų ir mokinių svajonių knyga“, „Pažvelk į šalia esančių akis“, „Pakalbink tuos, kurių nepažįsti“, „Sustabdyk neteisybę šalia savęs“, „Savo ydas matyk ryškiai, o kitų blyškiai“, „Papuoškime kiekvieną dieną vieni kitų širdis išminčių citatėmis“, „Kaip aš drąsinu šalia esančius?“, „Geroji patirtis- mėgautis grupės jėga ir sėkme kartu su kitais?“, „Tėvų savanorystė mokykloje- tėvavimas“, „Tėvų klasė“, „Tėvų stalas klasėje“.

Lietuvos tėvų forumo saviugdų klubų moderatorių koordinatorė Jolanta Lipkevičienė

(Mokykloje renkamasi kiekvieną trečiadienį 18.00 val. ir kai nėra saviugdų užsiėmimo. Susitikimų metu aptarinėjami svarbiausi mokyklos reikalai, vyksta diskusijos, talkos, planuojami renginiai. Kviečiami prisijungti prie saviugdų klubo visi, kurie domisi savęs ir aplinkoje vykstančių procesų tobulinimu, neabejingi bendruomeniškiems ryšiams).

Kazlų Rūdos Valdorfo bendruomenės Saviugdų klubo narių atsiliepimai

Vita Marija: „Negaliu sakyti, kad daug ko išmokau, bet pakartoti taip pat labai naudinga, kad ir diskusijų meno principus ar patylėti, kai kitas kalba... Jausmų lentelė taip pat svarbi. Pasirodo, galima ir supykti, nors mes dažniau linkę (ir anksčiau to mokyti) slėpti savo jausmus ir nesukelti konfliktinių situacijų. Bet ar geriau visa tai laikyti savyje? Iš kur tada nepasitenkinimas, nusivylimas, ligos? Visa tai galima pritaikyti ir namų aplinkoje, darbovietėje – bandžiau tai daryti ir pasidalinti su artimais žmonėmis. Tik, žinoma, geriau patiems lankyti tokius kursus, nei girdėti apie juos, nes moderatorė Jolanta – maloniausias, išmintingiausias ir nuostabiausias žmogus. Ji bei kiti SK dalyviai neleidžia praleisti nė vieno užsiėmimo. Žmogui tiek mažai reikia, kad būtų laimingas, bet, deja, tiek daug, kad tai suprastų... Ačiū seminaro organizatoriams ir Jolantai“.

Simona: „Man saviugdų klubas – tai galimybė pažvelgti į savo vidų, išmokyti klausytis kitų ir kalbėti su kitais apie savo jausmus. Saviugda man reiškia dvasinius ieškojimus, vidinį tobulėjimą, geresnių santykių kūrimą su artimais žmonėmis – vyru, vaikais, tėvais. Pabendra-vus grupelėje, apima nuostabus bendrumo jausmas – pasirodo, visų tėvų rūpesčiai ir išgyvenimai panašūs, ir mes galime pagelbėti vieni kitiems tiesiog kalbėdamiesi, garsiai įvardindami sunkumus ir dalindamiesi

Klube dažnai diskutuojama gupėse

„Vėtrungės“ foto

patirtimi“.

Vilma: „Nemeluosiu, iš pradžių į susitikimus vedė smalsumas, vėliau – pareiga, o dabar einu su didžiuliu noru, susidomėjimu, žingeidumu. Visuose susitikimuose randu daug atsakymų į man kylančius gyvenimiškus klausimus, gaunu patarimų, padaršinių, pamokymų. Išmokau ramybės, tarp skubėjimo surasti laiko savo mintims, pamąstymams, susikaupimui. Susitikimai, pokalbiai, diskusijos veda į dvasinius ieškojimus, į savianalizę...“

Janina: „Įgijau daugiau pasitikėjimo, išmokau sklandžiau reikšti savo mintis. Saviugda įkvepia dalintis patirtais įspūdžiais, lengviau ir greičiau užmegzti bei palaikyti ryšį su kitais. Geriau išmokau vertinti savo gebėjimus, slopinti bei šalinti savo trūkumus, tobulinti jau turimas teigiamas savybes bei ugdyti naujas“.

Nerijus: „Man saviugdų klubas – tai laikas mokykloje su bendraminčiais, kurie nebijo savęs ir nori save pažinti. Tik save pažinęs, galiu išmokyti save mylėti su visais privalumais ir trūkumais. Mokinuosi mylėti save ir mokinuosi mylėti savo vaiką. Pažinti vaikus ir nebijoti jų trūkumų ir bėdų. Tik nebijodamas savęs, galiu nebijoti ir savo vaiko nesėkmių ir klaidų. Man tai laikas, kai galiu pamatyti, kad kiekvienas iš mūsų gali daryti stebuklus – gali praktiškai išmokyti mylėti. Vien ateidamas į Saviugdų klubą aš rodau

meilę savo vaikui, nes gerbiu ir stengiuosi padėti mokyklai – čia mokausi ir dirbu talkose, einu į žygius, vakaroju su bendraminčiais. Mes būnam kartu ir puoselėjame mokyklos dvasią. Kiekvienas iš mūsų gali būti nepakartojamas, nes kiekvienas gali kažką, ko negali kiti – geba dažyti ar lipdyti, šokti, dainuoti ar gaminti. Visi mes reikalingi Mokyklai ir mūsų Vaikams. Mūsų Mokykla ir saviugdų klubas laukia mūsų kiekvieną trečiadienį.“

Laima: „Ką tik grįžau iš „valdiško“ 6 valandas trukusio seminaro Vilniuje, kuriame lektoriai nenuleido akių nuo skaidrių ekrane. Klausytojų nuomonė niekam nebuvo įdomi ir išklausa. Niekas panašaus nėra saviugdų užsiėmimuose su moderatorė Jolanta. Čia man patinka rami aplinka, nevaržomi tarpusavio santykiai, kiekvienam aktualūs klausimai. Jau tapo lengviau reikšti savo jausmus, išklausti kitą, priimti kitokią nuomonę be kritikos ir nepasitenkinimo. Skaitau moderatorės rekomenduotą literatūrą ir bandau save keisti...“

Asta: „Man saviugdų užsiėmimai – galimybė nusimesti stereotipų, inercijos akinius ir bandymai pažinti tiesai į akis. Tiksliau – nebijoti paieškoti tos tiesos savyje, atsiverti. O didžiausia dovana – išgirsti kitų drąsų požiūrį, pamatyti, kad visiems panašiai skauda, rūpi, nelengva. Nedažnai tenka ateiti, bet visada išsinešu labai daug“.

Saviugdų klube užsimezga nuoširdūs bendruomeniniai ryšiai

„Vėtrungės“ foto